

ἀπέραστος ἐπίθ. σύνηθ. καὶ Πόντ. (Κερασ. Οἶν. Τραπ.) ἀπέραστους βόρ. ιδιῶμ. ἀναπέραστος Κάρπ. ἀπέρατος Κάρπ. Πελοπν. (Γορτυν.) ἀπέρατους Μακεδ. ἀνεπέρατος Κάρπ. ἀπέρατος ἐνιαχ. ἀπέρατους Ἡπ. (Ζαγόρ. Χουλιαρ. κ. ἄ.) Στερελλ. (Αἰτωλ.) ἀπέρατους Στερελλ. (Αἰτωλ.) ἀπέρατος Πελοπν. (Ξυλόκ. Σουδεν.) — Λεξ. Βλαστ. Πρω. Δημητρ. ἀπέρατος Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.) ἀπέρατος Πόντ. (Χαλδ.) ἀπέρατος ὁ, Κάρπ. Σύμ.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. περαστὸς < περνώ, παρ' ὃ καὶ περνίζω. Τὸ ἀπέρατος ἦδη ἀρχ. ἐκ τοῦ περνώ. Διὰ τὸ ἀναπέραστος ἰδ. ἀ- στερητ. 1 δ.

Α) Παθ. 1) Ὁ μὴ διαπερασθεὶς, ἐπὶ κλωστής, στήμονος κττ. πολλαχ. καὶ Πόντ. (Κερασ.): Κλωστή ἀπέραστη διὰ τῆς ὀπῆς τῆς βελόνης. Βηλάρι ἀπέραστο (τὸ μὴ περασθὲν εἰς τὰ μιτάρια καὶ τὰ κτένια τοῦ ὑφαντικοῦ ἱστοῦ). Βελόνα ἀπέραστη (ἀπὸ τὴν ὀπὴν τῆς ὁποίας δὲν ἐπεράσθη κλωστή). Συνών. ἀδιεβάστιτος. 2) Ὁ μὴ ἐκπαρθευθεὶς, ἀδιεκόρευτος, ἐπὶ γυναικὸς πολλαχ.: Νύφη ἀπέραστη. Κορίτσι ἀπέραστο. 3) Ὁ μὴ δυνάμενος νὰ διαβαθῇ, ἀδιάβατος, ἄβατος, ἀπρόσιτος σύνηθ. καὶ Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.): Βάλτος - γκρεμὸς ἀπέραστος. Ποτάμι - σοκάκι ἀπέραστο. Θάλασσα ἀπέραστη πολλαχ. Ἀπέραστος δρόμος Πελοπν. (Γορτυν.) Λασότοποι ἀπέρατοι ΣΓρανίτσ. Ἀγρία καὶ ἡμερ. 23 || Ἀσμ.

Ὅρη, βουνὰ περάσαμε καὶ χαμηλὰ λαγκάδια καὶ ποταμοὺς ἀπέραστους κ' εἶχαν νερὸ κρουστάλλια Κρήτ.

Κι ὁ ἥλιος ἐμπροπῆρε τὰ ὄρη, τὰ ὄννα, ὅς τοῦ Μαυριανοῦ τ' ἄλωνι τ' ἀνεπέρατο (τὰ ὄρη = τὰ ὄρη, ὄννα = βουνὰ) Κάρπ.

Ἐχεις ποντάμι ἀπέραγα, βουνὰ κατακλυσμένα

Ἡπ. Συνών. ἄβατος 1, ἀδιεβάστιτος Α 2 (α), ἀδιεβάστιτος 1, ἀπάτητος Α 4 α. 4) Ἐκεῖνος τὸν ὁποῖον δὲν διεπεραίωσαν, ὁ μὴ διαπεραιωθεὶς διὰ ποταμοῦ Πόντ. (Χαλδ.): Ὁλ' ἐδέβαν κ' ἐμὲν ἐφέκαν ἀπέρατον. 5) Ὁ μὴ ποὺ διαβαθεὶς πολλαχ. καὶ Πόντ. (Τραπ.): Ὁ πολὺς δρόμος εἶναι ἀπέραστος. Ἐχουμε ἀπέραστο τὸ μεγάλο χαντάκι πολλαχ.

6) Ὁ μὴ ἐκπλυνθεὶς τὴν τελευταίαν διὰ καθαροῦ ὕδατος πλύσιν, ἐπὶ ἐνδυμάτων σύνηθ.: Ἀπέραστα ροῦχα. Συνών. ἀδιεβάστιτος Α 4, ἀκατένιστος 1, ἀξέβγαλτος 1. 7) Ὁ μὴ καλλιεργηθεὶς, ἀκαλλιέργητος Πελοπν. (Γορτυν.): Ἀπέρατο χωράφι. β) Ὁ μὴ ἀροθεὶς ἐκ δευτέρου, ἐπὶ ἀγροῦ Μακεδ. (Χαλκιδ.): Ἀπέρατον χωράφι. 8) Ἐκεῖνος τὸν ὁποῖον δὲν ὑπέστη, δὲν ἐδοκίμασέ τις, ἐπὶ ἀσθενειῶν ἢ ἄλλων κακῶν πολλαχ.: Ἀπέραστη ἀρρώστια - βλογιά κττ. Ἀπέραστα φαρμάκια (κακὰ) πολλαχ. Τοῦ ἡαμι κι αὐτὸ ἀπέρατον ἀκόμα Στερελλ. (Αἰτωλ.) || Γνωμ. Ὁ, τ' εἶχ' ἀπέραγα ἀνθρώπους ποῦ νὰ τὰ ξέρ'! αὐτόθι. 9) Ὁ μὴ περατωθεὶς Ἡπ. (Χουλιαρ.) Σύμ.: Ἐχου πούλλη δ'λεῖα ἀπέρασι ἀκόμα Χουλιαρ. Συνών. ἀκάματος 1. 10) Ὁ μὴ καταχωρισθεὶς ἐν βιβλίῳ, ὁ μὴ καταγραφεὶς σύνηθ.: Ἐχω ἀπέραστα τὰ ἔξοδα - τὰ ψώνια κττ.

Β) Ἐνεργ. 1) Ὁ μὴ διαβάς, ὁ μὴ διελθὼν ἐνιαχ.: Εἶμαι ἀπέραστος ἀπ' αὐτὸν τὸ δρόμο (δὲν τὸν ἔχω διαβῆ).

2) Ὁ μὴ παρελθὼν, ὁ διαρκῶν ἔτι πολλαχ. καὶ Πόντ.: Σαρακοστή ἀπέραστη. Πόνος ἀπέραστος πολλαχ. Οὐ ἀπέρατους κίρὸς εἶναι πούλλες ἀκόμα Στερελλ. (Αἰτωλ.) Ἦταν ἀπέρατους οὐ βῆχας αὐτόθι. Συνών. ἀδιεβάστιτος 2 (β), ἀδιεβάστιτος 1 (β). 3) Ἐκεῖνος ποῦ δὲν ἔχει πέρας, δὲν περνᾷ ὥς ἄνευ ἀξίας, ἐπὶ νομισμάτων Ἡπ. (Χουλιαρ.): Λιφτὰ ἀπέραστα. Συνών. ἀδιεβάστιτος Α 1, ἀδιεβάστιτος 2.

Γ) Οὐσ. 1) Μέρους μακρὰν κείμενον Σύμ.: Ἀπάης ὅς τὸν ἀπέρατο! (ἀρά). 2) Ἀπρόσιτος παραλία Κάρπ.

Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τοὺς τύπ. Ἀπέρατος Τῆλ. Ἀπέρατους Θράκ. (Αὐδήμ.) Ἰμβρ.

ἀπεράτωτος ἐπίθ. ἀμάρτ. ἀπιράτουτους Μακεδ. (Χαλκιδ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *περατωτὸς < περατώνω.

Ὁ μὴ κλεισθεὶς μὲ τὸν περάτην: Ἡ πόρτα εἶν' ἀπιράτουτ'.

ἀπεργία ἡ, λόγ. κοιν.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀπεργός.

Ἡ ἀπὸ συμφώνου τῶν ἐπὶ μισθῷ ἐργαζομένων ὁμαδικὴ ἀποχὴ ἀπὸ τῆς ἐργασίας πρὸς ἐπιβολὴν ἀξιώσεων ἢ ἔνδειξιν διαμαρτυρίας, ἀλληλεγγύης κττ.: Ἐχουμε - κά - νουμε ἀπεργία.

ἀπεργὸς ὁ, λόγ. σύνηθ.

Ἐκ τοῦ μεταγν. ἐπιθ. ἀπεργός.

Ὁ ἀτέχων τῆς ἐργασίας του, ὁ μετέχων ἀπεργίας.

ἀπεργοσπάστης ὁ, λόγ. σύνηθ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀπεργός καὶ τοῦ ρ. σπάζω.

1) Ὁ ἐργάτης ὁ μὴ ἀπεργῶν, ὁ μὴ μετέχων ἀπεργίας.

2) Ὁ προσφερόμενος πρὸς ἐργασίαν ἐργάτης εἰς ἀντικατάστασιν ἀπεργούντος.

***ἀπέργου** ἐπίρρ. ἀπαργητοῦ Κάρπ.

Ἐκ τῆς ἐπιρρηματ. συνεκφορᾶς ἀπ' ἔργου. Ὁ τύπ. ἀπαργητοῦ καθ' ἃ καὶ ἐξ ἔργου - ἐξαργητοῦ.

Ἐπίτηδες: Ἀσμ.

Νὰ βρῶ πούλλια ἱαατικά ἀλλαγοξωρισμένα νὰ τὰ ρωτήξ' ἀπαργητοῦ ἂν εἶαν τὸ πούλλι μου (ἱαατικά = διαβατικά, εἶαν = εἶδαν).

ἀπεργώνω Πόντ. (Κερασ.)

Τὸ μεσν. ἀπεργώνω.

Κάμνω τινὰ ἀργόν, κωλύω ἀπὸ τὴν ἐργασίαν. Ἡ σημ. καὶ μεσν. Ἰδ. Χρον. Μορ. Η στ. 2540 (ἔκδ. JSchmitt) «κ' ἐδάριτε τὸν ἐμπόδιζε κ' ἠύρέθη ἀπεργωμένος».

ἀπερηφάνευτα ἐπίρρ. ἐνιαχ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀπερηφάνευτος.

Κατὰ τρόπον ὅχι ὑπερήφανον: Μιλεῖ ἀπερηφάνευτα.

ἀπερηφάνευτος ἐπίθ. πολλαχ. καὶ Πόντ. (Τραπ.)

ἀπερ'φάνευτος Πόντ. (Τραπ.) ἀπιρηφάνιτους Λέσβ. (Πάμφιλ.) ἀπιρ'φάνιτους Ἡπ.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *περηφανευτὸς < περηφανεύομαι.

Ὁ μὴ ὑπερηφανευόμενος, μετριοφρων, εὐπροσήγορος, καταδεκτικός: Ἀπερηφάνευτος ἄνθρωπος. Ἀπερηφάνευτη γυναῖκα πολλαχ. Συνών. ἀπερήφανος, καταδεκτικός, ταπεινός.

ἀπερήφανος ἐπίθ. Θήρ. (Οἶα) Ἰων. (Σόκ.) Κύπρ. Νάξ. Σάμ. Σύρ. Τῆν. — Κορ. Ἀνέκδ. λεξιλ. σημ. 83 — Λεξ. Βάιγ. Δεὲκ Μ. Ἐγκυκλ. Πρω.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. περήφανος. Ἡ λ. καὶ παρὰ Σομ.

Ἀπερηφάνευτος, ὁ ἰδ., ἐνθ' ἂν.: Ἀπερήφανος ἄνθρωπος ἐνιαχ. Ἐν' πολ-λὰ ἀπερήφανος Κύπρ. Μὴν εἶσαι ἀκατάδιχτους, νὰ 'σι ἀπιρήφανους Σάμ.

ἀπεριγέλαστος ἐπίθ. Ἀθῆν. κ. ἄ. — Λεξ. Γαζ. (λ. ἀχλεύαστος) Περίδ. Αἰν. Βυζ. Μπριγκ. Ἐλευθερουδ. Μ. Ἐγκυκλ. Πρω. Δημητρ. ἀπιρ'γέλαστους Μακεδ. ἀπερ'γέλαστος Πελοπν. (Δημητσάν.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ μεσν. ἐπιθ. περιγέλαστος.

